

tagne Gange selv har i stærke Ord omtalt den mangelfulde Tilstand, der fandt Sted her i Landet, forinden denne Forordning udkom. Jeg troer ogsaa det var rigtigt, hvad man dengang fremhævede ligeoverfor den Naabe, hvorpaa den ærede Rigsdagsmand pleier at udtale sig i denne Retning, at man maa fastholde, at vi i hele denne Henseende slet ikke staae ene; hvad der gjælder her, finder ogsaa Sted i de fleste andre Lande, og det eneste Land, som den ærede Rigsdagsmand maaskee kunde anføre for sig, nemlig England; har jo endog i den senere Tid med Hensyn til Examinerne mere slaaet ind paa den Veie, som følges paa Fastlandet. Hvad man fremdeles gjentagende har fastholdt, og hvad ogsaa jeg synes, at der bør fastholdes, er, at der virkelig neppe hos Candidaterne hersker den Mening, at de have en ligefrem Ret til Embederne, og det synes saa meget mindre overflodigt udtrykkelig at udtale dette ved en særskilt Lov, som man allerede har en Cabinetsordre fra det forrige Aarhundrede af Aaret 1770, hvorefter man kan lære, at der ikke gives nogen Ret af en saadan Art. Jeg synes endelig med Hensyn til den Tanke, som den ærede Rigsdagsmand gjorde gjældende, nemlig at det laae i de unge Mænds egen Interesse, at de holdtes tilbage fra at gaae denne Veie, da kunde denne Tanke, om fornødent, tilfredsstilles, idet man, som Tilfældet har været i Preussen, ved givne Veilighed advarede Folk imod at gaae denne Veie, og de maatte da selv tage Skade for Hjemgjæld. Men dette er heelt forskjelligt fra aldeles at berøve Staten de Goder, som en saadan Prøve som en juridisk Examen medfører.

Til hvad de ærede Rigsdagsmænd for Viborg Amts 8de Valgkreds (Klein) og for Rjøbenhavns 8de Valgkreds (Rimestad) have ytret angaaende § 1, skal jeg sige, at forsaavidt der staaer, at naar Examinerne ere ophævede fra 1ste April 1866, skal der ikke mere udstedes noget testimonium facultatis for juridiske Studenter, troer jeg, at der maaskee hellere eller ialtfald ved Siden deraf skulde være nævnt det offentlige Vidnesbyrd eller saakaldte testimonium publicum. Jeg maa dernæst fastholde, at man med den ærede Rigsdags-

mand for Rjøbenhavns 8de Valgkreds neppe behøver at gaae til andre Faculteter for at oplyse, at man ikke, som Forslaget vil, kan prøves i hver enkelt Videnskabsgreen for sig; det kunde maaskee gaae an at prøve Candidaten i Privatretten eller Criminalretten for sig, uden at han tillige prøvedes i Civilprocessen og Criminalprocessen, men vistnok ikke omvendt; man kan ikke prøves i de sidstnævnte Retninger, uden samtidig at have erhvervet fornøden Kundskab i de andre, thi Videnskaben danner et System. De Erklæringer, som den ærede Rigsdagsmand i Slutningen af § 1 vil sætte istedet for den nuværende juridiske Examen, forekomme mig overhovedet at minde om, hvad man i en ældre Tid kaldte Rasselovsexaminer, der netop fremkaldte en stærk Kritik, fordi de manglede den Control og det Præg af Offentlighed, som den ærede Rigsdagsmand ogsaa vil ubelukke (Tscherning: Det var noget ganske Andet); de bleve dengang endog holdte i private Huse (Tscherning: Der staaer her ikke, at de ikke skulde være offentlige). Jo, der staaer i Slutningen af Paragraph 1: „da skal en saadan Erklæring gives ham efter bedste Skjønnende, dog skal deri anføres, at Erklæringen ikke støtter sig til nogen offentlig Prøve“ (Tscherning: Nei, der behøvedes slet ingen Prøve).

Hvad § 2 angaaer, kan jeg for mit eget Vedkommende i og for sig just ikke have saa overordentlig Meget imod, om en saadan Examen kunde afholdes ved en Ret, omtrent saaledes som det t. Ex. i Slesvig og Holsteen er Tilfældet, men der er en stor Forskjel imellem hvad der gjælder hist, og hvad der læses i dette Lovforslag, idet de Vedkommende derovre nemlig forud maae behørigt documentere, at de i Forveien have søgt at faae den fornødne Universitetsdannelse. Det forekommer mig klart, at det vilde blive overordentlig byrdefuldt for Høiesteret at afholde en saadan Prøve, naar Folk kunde gaae derpå uden forinden allerede at have aflagt noget omhelst Vidnesbyrd om at være i Besiddelse af en fornødgaaende Dannelse (Tscherning: Det staaer der ikke). Jo, efter Forslaget kan Enhver melde sig (Tscherning: Nei). Efter § 2 kan aabenbart Enhver hen-